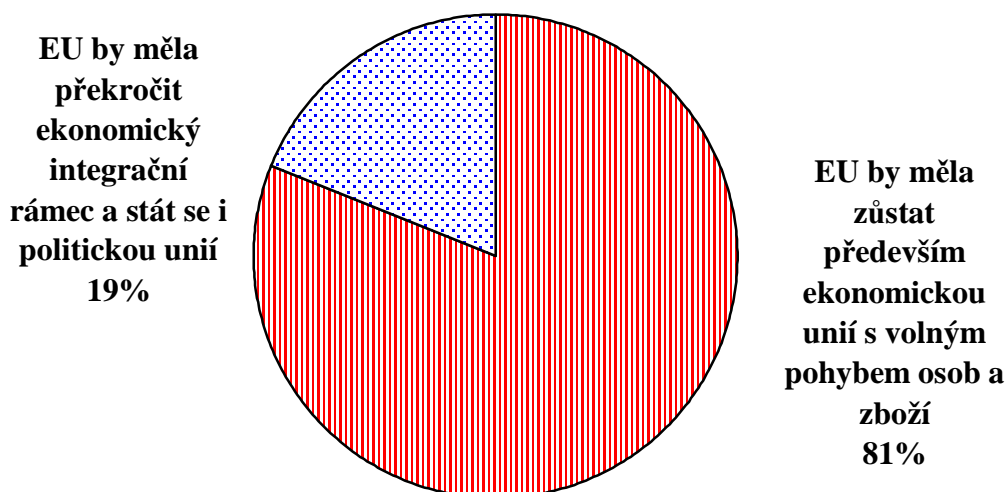

VÝVOJ EU SMĚREM K POLITICKÉ UNII SI ČEŠI VĚTŠINOU NEPŘEJÍ.

Citovaný výzkum STEM byl proveden na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let ve dnech 3. - 13. července 2005. Respondenti byli vybráni metodou kvótního výběru. Na otázky odpověděl rozsáhlý soubor 1672 respondentů.

Problém dalšího směřování Evropské unie je bezesporu jednou z klíčových otázek EU. Výsledky výzkumu ukazují, že naprostá většina občanů ČR si nepřeje, aby EU překračovala ekonomický integrační rámec a stala se politickou unií. Myslí si, že by měla zůstat ekonomickou unií s volným pohybem zboží a osob. Vývoji směrem k politické unii vyjadřuje podporu jen asi pětina občanů.

"Se kterým z následujících názorů ohledně dalšího směřování Evropské unie Vy osobně souhlasíte:" (%)

Pramen: STEM, Trendy, 7/2005, 1672 respondentů

V názorech na další směřování EU se neliší muži a ženy ani jednotlivé věkové skupiny – ve všech bylo naměřeno 80 – 83 % odpovědí, že EU by měla zůstat především ekonomickou unií. Pokud jde o vzdělání, lze vyzorovat velmi mírný trend nárůstu podílu odpovědí „EU by se měla stát politickou unií“. Mezi lidmi se základním vzděláním, nevyučenými i vyučenými, tuto odpověď vybralo 17 %, mezi středoškolsky vzdělanými s maturitou 20 % a mezi vysokoškolsky vzdělanými 23 %.

Z hlediska stranických preferencí se poněkud odlišují stoupenci koaličních stran KDU-ČSL a ČSSD, kteří častěji uvádějí, že by se EU měla stát i politickou unií (25 % resp. 22 %).

Méně často si to myslí příznivci ODS (18 %), KSČM (15 %), ostatních stran (18 %), nerozhodní voliči (18 %) a zejména nevoliči (13 %).

Nabízí se srovnání výsledků STEM s posledním šetřením Eurobarometru¹ zjišťujícím rovněž postoj k vývoji EU směrem k politické unii. Zpráva z Eurobarometru hovoří o tom, že pro vývoj EU směrem k politické unii jsou necelé dvě třetiny (65 %) Čechů, 24 % se vyslovilo proti a 11 % neví. Výsledek je tedy prakticky opačný než zjištění STEM. V čem může tkvět příčina takového rozporu?

Můžeme vzít v úvahu rozdílný rozsah výběrového souboru (STEM – 1672 respondentů, Eurobarometr – 1083 respondentů) a metodiku výběru (STEM – kvótní výběr, Eurobarometr – vícestupňový náhodný výběr). Žádný z těchto parametrů by však, na základě metodologických zásad a dosavadních výzkumných zkušeností, neměl mít na výsledky tak velký vliv.

Dalším zdrojem rozporu může být odlišná formulace otázek. Zatímco STEM nabídl respondentům dvě slovně okomentované alternativy (ekonomickou integraci a politickou unii), v dotazníku Eurobarometru byl zjišťován postoj (pro nebo proti) jednomu konceptu – politické unii, a to bez bližšího vysvětlení.

V této souvislosti připomeňme, že z výsledků výzkumu STEM rovněž vyplynulo, že naprostá většina občanů se dosud neseznámila s otázkami fungování EU a neorientovala se v její stávající podobě a že lidé většinou nemají přehled o konkrétních otázkách souvisejících s Evropskou unií.² Za těchto okolností je pro výzkumné pracoviště mimořádně důležité klást dotazy respondentům tak, aby byly srozumitelné. Je potom otázkou, zda respondenti v šetření Eurobarometru opravdu věděli, k čemu se hlásili, pokud vývoj k politické unii schvalovali nebo s ním nesouhlasili.

Svou roli však mohl sehrát i odlišný termín dotazování. Zatímco v případě Eurobarometru rozhovory probíhaly v druhé polovině května a na začátku června, konkrétně 18. 5. – 7. 6. 2005, tedy období, v němž se teprve konala neúspěšná referenda a přijetí Evropské ústavy ve Francii a v Nizozemsku, v případě výzkumu STEM se tazatelé ptali až v první polovině července. Výsledky obou zmíněných referend byly bezesporu významnou zprávou pro evropskou, a tedy rovněž českou, veřejnost, a měly vliv na názory občanů na další směřování EU.

¹ Jde o výsledky Eurobarometru 63 zveřejněné v Praze 2. září 2005.

² Tiskovou informaci na toto téma vydal STEM 5. září 2005.